

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 25 IANUARIE 1979*

A. Racke
împotriva Hauptzollamt Mainz
(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Bundesfinanzhof)

„Compensații bănești – Publicarea regulamentelor”

Cauza 98/78

În cauza 98/78,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către Bundesfinanzhof, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

A. RACKE, Bingen am Rhein,

și

HAUPTZOLLAMT (Biroul Vamal Principal) MAINZ,

a unei hotărâri preliminare privind validitatea Regulamentelor Comisiei nr. 649/73 din 1 martie 1973, de stabilire a compensațiilor bănești (JO L 64, 9. 3. 1973, p. 7), 741/73 din 5 martie 1973, de modificare a compensațiilor bănești (JO L 71, 19. 3. 1973, p. 1) și 811/73 din 23 martie 1973, de modificare a compensațiilor bănești (JO L 79, 27. 3. 1973, p. 1), precum și privind interpretarea articolului 191 din Tratatul CEE în vederea stabilirii momentului în care un regulament trebuie să fie considerat ca fiind publicat și a stabilirii datei de la care trebuie să se aplice regulamentele citate anterior,

CURTEA,

compusă din domnii H. Kutscher, președinte, J. Mertens de Wilmars și Mackenzie Stuart, președinți de cameră, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O’Keeffe, G. Bosco și A. Touffait, judecători,

avocat general: G. Reischl

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

Hotărâre

* Limba de procedură: germana.

1 Prin ordonanța din 21 martie 1978, primită la Curte la 26 aprilie 1978, Bundesfinanzhof a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, întrebări referitoare, pe de o parte, la validitatea anumitor norme administrative privind compensațiile bănești în sectorul vinului și, pe de altă parte, la interpretarea articolului 191 din tratat, precum și la sfera de aplicare a dispozițiilor regulamentelor în cauză în ceea ce privește intrarea în vigoare a acestora;

aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu pendinte între o întreprindere germană și autoritatea vamală competentă, având ca obiect rambursarea compensațiilor bănești, percepute cu ocazia retragerii anumitor cantități de vin, importate din Iugoslavia, dintr-un antrepozit vamal privat, între 9 și 30 martie 1973;

Cu privire la prima întrebare

2 Prima întrebare adresată de Bundesfinanzhof este formulată după cum urmează:

„Regulamentele (CEE) nr. 649/73 din 1 martie 1973, nr. 741/73 din 5 martie 1973 și nr. 811/73 din 23 martie 1973 ale Comisiei sunt valide, chiar și în măsura în care fiecare a stabilit, la punctul 6 din anexa I respectivă, compensații bănești aplicabile vinurilor roșii și albe importate, de la subpozițiile tarifare 22.05 C I și C II, fără a face distincție în această privință ?”

3 Punctul 6 din anexa I la Regulamentul nr. 649/73 al Comisiei din 1 martie 1973 de stabilire a compensațiilor bănești (JO L 64, 9. 3. 1973, p. 7) a extins, pentru prima dată, regimul compensațiilor bănești la vinurile de tipul celor în cauză și Regulamentele nr. 741/73 și nr. 811/73 din 5 și 23 martie 1973 ale Comisiei (JO L 71, 19. 3. 1973, p. 1 și L 79, 27. 3. 1973, p. 1) au adaptat sumele în funcție de evoluția cursului de schimb;

reclamantul din acțiunea principală a susținut că, extinzând astfel sfera de aplicare a compensațiilor bănești, Comisia nu a respectat condițiile prevăzute de Regulamentul de bază nr. 974/71 al Consiliului, de unde reiese, în primul rând, că dreptul de a percepe sau de a acorda compensații bănești poate fi exercitat numai când modificările cursului de schimb valutar provoacă perturbări în schimburile comerciale cu produse agricole;

4 În această privință, este de competența Comisiei, hotărând în conformitate cu așa-numita procedură a Comitetelor de gestiune, să constate existența unui risc de perturbare;

5 Astfel cum a declarat Curtea deja în mai multe hotărâri, fiind vorba de evaluarea unei situații economice complexe, Comisia și Comitetul de gestiune se bucură, în această privință, de o mare putere de apreciere;

Controlând legalitatea exercitării unei asemenea competențe, instanța trebuie să examineze dacă aceasta nu conține o eroare evidentă sau o deturnare de putere sau dacă autoritatea respectivă nu a depășit, în mod evident, limitele puterii sale de apreciere;

6 În cursul procedurii, Comisia a expus faptele care justifică, conform aprecierii sale, măsura adoptată;

aceasta a făcut referire la amploarea crizei monetare de la începutul anului 1973 și la complexitatea factorilor economici care trebuie luați în considerare;

aceasta a menționat, în special, factorii care, în opinia sa, puteau da naștere la teama privind existența unor perturbări pe piața vinului din Franța și Germania, precum și considerentele care au determinat-o să supună vinurile provenind din țări terțe la aplicarea integrală a regimului compensațiilor bănești;

din această apreciere globală a situației și din natura măsurilor care se impun, nu reiese faptul că Comisia a comis erori evidente sau că a depășit limitele generale ale competenței sale în temeiul reglementărilor în materie;

7 Cu toate acestea, reclamanta din acțiunea principală acuză Comisia de faptul că nu a respectat anumite condiții mai speciale, care rezultă din această reglementare;

aceasta susține, în această privință, că perceperea acestor sume nu este justificată în cazurile, precum cel în speță, în care contractul de import a fost încheiat înainte de schimbarea monedei într-o monedă reevaluată ulterior, astfel încât importul nu a putut fi efectuat la un preț redus, ca urmare a modificării cursului de schimb;

8 Această obiecție nu poate fi admisă, având în vedere că aplicarea sistemului compensațiilor bănești necesită, astfel cum a admis Curtea în Hotărârea sa din 24 octombrie 1975 (cauza 5/73, Balkan-Import-Export GmbH, Recueil p. 1091), o reglementare generală, valabilă pentru toate importurile sau exporturile, fără a se ține seama de particularitățile contractelor, precum moneda prevăzută în contracte și momentul încheierii acestora.

9 Reclamanta în acțiunea principală pretinde, de asemenea, că perceperea compensațiilor bănești la importul vinurilor provenind din țări terțe este nejustificată în cazurile în care, precum cel în speță, importul face obiectul respectării prețului de referință sau al percepției unei taxe în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 816/70 al Consiliului din 28 aprilie 1970 de stabilire a dispozițiilor complementare în materie de organizare comună a pieței vitivinicole (JO L 99, 5. 5. 1970, p. 1);

10 Cu toate acestea, afirmația în cauză nu ține seama de diferența dintre funcțiile sistemului prețurilor de referință și cele ale regimului compensațiilor bănești;

într-adevăr, prețurile de referință, exprimate în unități de cont, trebuie să permită ca prețurile vinurilor care provin din țări terțe să atingă nivelul prețurilor din Comunitate, în timp ce regimul compensațiilor bănești trebuie să permită, în cazul cursurilor de schimb fluctuante, compensarea diferențelor dintre prețuri, exprimate în moneda națională, ca urmare a evoluției cursurilor, și evitarea, în special, a perturbărilor schimburilor comerciale care ar putea să rezulte din această evoluție.

11 Reclamanta în acțiunea principală susține, în cele din urmă, că nu se justifică aplicarea regimului compensațiilor bănești vinurilor de calitate provenind din țări terțe;

în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71, acest regim se aplică efectiv numai produselor pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție în cadrul organizării comune a piețelor agricole;

această condiție nu este îndeplinită în speță, dat fiind că, în temeiul Regulamentului nr. 816/70, organizarea comună a pieței vinului prevede măsuri de intervenție numai pentru vinurile de masă, excluzând vinurile de calitate;

12 Cu toate acestea, argumentul de față nu ține seama de semnificația exactă a acestor concepte, astfel cum reiese din reglementarea comunitară în sectorul vitivinicol;

în această privință, este important să se sublinieze că cele două concepte de „vinuri de masă” și „vinuri de calitate produse în regiuni determinate”, menționate la articolul 1 alineatul (4) litera (b) și alineatul (5) din Regulamentul nr. 816/70, se aplică numai produselor originare din Comunitate, în timp ce reglementarea comunitară nu definește un concept special de „vinuri de calitate” provenind din țări terțe, diferit de conceptul de „vinuri de masă”;

trebuie să se concluzioneze că în ceea ce privește reglementarea comunitară, în special cea referitoare la regimul compensațiilor bănești, orice vin originar dintr-o țară terță trebuie să fie considerat – cu excepția unor dispoziții speciale, aspect care nu se aplică în speță – ca fiind asimilat vinurilor de masă;

13 prin urmare, este necesar să se răspundă că, în urma examinării problemei ridicate, nu s-a descoperit nici un element de natură să afecteze validitatea Regulamentelor Comisiei nr. 649/73 din 1 martie 1973, nr. 741/73 din 5 martie 1973 și nr. 811/73 din 23 martie 1973, în măsura în care acestea au stabilit compensațiile bănești aplicabile vinurilor roșii și albe, de la subpozițiile tarifare 22.05 C I și C II, importate din țări terțe;

Cu privire la a doua întrebare

14 A doua întrebare este formulată după cum urmează;

„Un regulament trebuie să fie considerat ca fiind publicat, în sensul articolului 191 din Tratatul de instituire a CEE,

- a) la data înscrisă pe numărul Jurnalului Oficial care conține textul regulamentului în cauză,
- b) în momentul în care acest număr al Jurnalului Oficial este disponibil efectiv la Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, sau
- c) în momentul în care Jurnalul Oficial în cauză este disponibil efectiv pe teritoriul statului membru respectiv?”

15 întrucât, în temeiul articolului 191, regulamentele sunt publicate în Jurnalul Oficial al Comunității și intră în vigoare la data pe care acestea o stabilesc sau, în lipsa acesteia, în a douăzecea zi de la data publicării lor;

acest Jurnal Oficial este publicat de Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene, situat în Luxemburg, care a primit din partea Consiliului instrucțiuni formale care urmăresc să asigure că data publicării, înscrisă pe fiecare număr al Jurnalului Oficial, corespunde datei la care acest număr este efectiv disponibil publicului în toate limbile, la oficiul respectiv.

aceste dispoziții conduc la presupunerea că data publicării este efectiv cea care este prevăzută pe fiecare număr al Jurnalului Oficial;

în eventualitatea în care se aduce dovada că data la care numărul era disponibil efectiv nu corespunde cu data care este prevăzută pe numărul respectiv, trebuie, cu toate acestea, să se țină seama de data publicării efective;

într-adevăr, un principiu fundamental în ordinea juridică comunitară impune ca un act adoptat de autoritățile publice să nu se aplice justițiabililor înainte ca aceștia să aibă posibilitatea de a lua cunoștință de actul respectiv;

16 În ceea ce privește ultima parte a întrebării adresate, este important de menționat faptul că data la care un regulament trebuie să fie considerat ca fiind publicat nu variază în funcție de disponibilitatea Jurnalului Oficial al Comunităților pe teritoriul fiecărui stat membru;

într-adevăr, unitatea și aplicarea uniformă a dreptului comunitar impun ca un regulament să intre în vigoare, cu excepția unei dispoziții contrare, prevăzute în mod expres, la aceeași dată în toate statele membre, indiferent de întârzierile care se pot produce în ciuda eforturilor de asigurare a unei difuzări rapide a Jurnalului Oficial în întreaga Comunitate;

17 prin urmare, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 191 din Tratatul CEE trebuie să fie interpretat în sensul că, în absența unei dovezi contrare, un regulament trebuie să fie considerat ca fiind publicat, în întreaga Comunitate, la data prevăzută pe numărul Jurnalului Oficial care conține textul regulamentului respectiv;

Cu privire la a treia și a patra întrebare

18 A treia și a patra întrebare sunt formulate după cum urmează:

„Regulamentul (CEE) nr. 741/73 al Comisiei din 5 martie 1973 trebuia să se aplice și vinurilor care fac pentru prima dată obiectul compensațiilor bănești, în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 649/73 al Comisiei din 1 martie 1973 și ridicate dintr-un antrepozit vamal privat, înainte de publicarea efectivă a acestui ultim regulament?”

„În cazul în care răspunsul este negativ: Regulamentul (CEE) nr. 649/73 al Comisiei din 1 martie 1973 ar trebui să se aplice vinurilor menționate anterior?”

19 întrucât Regulamentul nr. 649/73 din 1 martie 1973, care, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1), trebuia să intre în vigoare la data publicării în Jurnalul Oficial, a fost publicat într-un număr al acestuia, care, deși avea data de 9 martie 1973, a fost disponibil efectiv la sediul Oficiului pentru Publicații Oficiale, conform declarației Oficiului însuși, abia la 12 martie 1973, dată la care trebuie, prin urmare, să se considere că a intrat în vigoare;

în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din regulamentul citat anterior, sumele care rezultă din aplicarea acestuia erau, cu toate acestea, valabile începând cu 26 februarie 1973, sau chiar – în favoarea persoanelor interesate – începând cu 13 februarie 1973;

Regulamentul nr. 741/73 din 5 martie 1973, de modificare a compensațiilor bănești stabilite de Regulamentul nr. 649/73, a intrat în vigoare la data publicării sale în Jurnalul Oficial, și anume la 19 martie 1973, fiind aplicabil, în temeiul articolului 2 din regulamentul, de la 5 martie 1973;

întrebările adresate ridică astfel, în primul rând, problema de a stabili dacă Regulamentul nr. 649/73 putea să își atribuie, în mod valabil, efecte retroactive de la intrarea sa în vigoare, în special extinzând, pentru prima dată, regimul compensațiilor bănești la vinurile în cauză;

20 Deși, în general, principiul certitudinii situațiilor juridice interzice ca un act comunitar să aibă efect începând cu o dată anterioară publicării sale, în mod excepțional, se poate întâmpla altfel, atunci când scopul urmărit impune acest lucru și atunci când încrederea legitimă a celor interesați este respectată în mod corespunzător;

în ceea ce privește, în special, compensațiile bănești, regimul instituit prin Regulamentul nr. 974/71 implică, în principiu, ca măsurile prevăzute să intre în vigoare începând cu producerea evenimentelor care le declanșează, astfel încât, pentru ca acestea să fie pe deplin eficiente, ar putea fi necesar să se prevadă aplicabilitatea compensațiilor bănești, stabilite din nou, unor fapte și acte care au avut loc cu puțin timp înainte de publicarea regulamentulului care le stabilește în Jurnalul Oficial;

este inerent sistemului compensațiilor bănești faptul că operatorii economici trebuie să se aștepte ca orice modificare notabilă a situației monetare să antreneze eventual extinderea regimului la noi categorii de mărfuri și stabilirea unor noi sume;

în cazul de față, Comisia a adoptat, încă de la data prevăzută pentru aplicabilitatea noilor sume, măsuri speciale, pentru a fi aduse la cunoștința mediilor profesionale interesate;

aplicabilitatea Regulamentului nr. 649/73 unor fapte care au avut loc începând cu 26 februarie 1973, și anume în cursul unei perioade de două săptămâni înainte de publicarea sa efectivă, nu era, prin urmare, de natură să aducă atingere unei încrederi demne de protecție;

având în vedere această constatare referitoare la Regulamentul nr. 649/73 și ținând seama de situația extraordinară de la vremea respectivă, niciun considerent peremptoriu, care ține de certitudinea juridică, nu se opune faptului ca Regulamentul nr. 741/73, adoptat la 5 martie, de modificare a compensațiilor bănești care rezultă din regulamentul citat anterior, să producă efecte de la această dată, sub rezerva faptului că Regulamentul nr. 649/73 nu fusese publicat încă în Jurnalul Oficial;

21 este necesar, prin urmare, să se răspundă că examinarea întrebărilor adresate nu a dezvăluit niciun element de natură să afecteze validitatea Regulamentelor nr. 649/73 din 1 martie 1973 și nr. 741/73 din 5 martie 1973, în măsura în care acestea au fost declarate aplicabile de la 26 februarie 1973 și respectiv 5 martie 1973;

Cu privire la cheltuielile de judecată

22 Întrucât cheltuielile efectuate de către Comisia Comunităților Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura în fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Bundesfinanzhof, prin ordonanța din 21 martie 1978, declară:

1) Examinarea problemelor ridicate nu a dezvăluit niciun element de natură să afecteze validitatea Regulamentelor nr. 649/73 din 1 martie 1973, nr. 741/73 din 5 martie 1973 și nr. 811/73 din 23 martie 1973, în măsura în care acestea au stabilit compensațiile bănești aplicabile vinurilor roșii și albe de la subpozițiile tarifare 22.05 C I și C II, importate din țări terțe, nici validitatea Regulamentelor nr. 649/73 și nr. 741/73, prin faptul că acestea au fost declarate aplicabile de la 26 februarie 1973 și respectiv 5 martie 1973

2) Articolul 191 din Tratatul CEE trebuie să fie interpretat în sensul că, în absența unei dovezi contrare, un regulament trebuie să fie considerat ca fiind publicat, în întreaga Comunitate, la data prevăzută pe numărul Jurnalului Oficial care conține textul regulamentului respectiv.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keefe Bosco Touffait

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 ianuarie 1979.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
H. Kutscher